

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VI. Convelluntur præcipua fundamenta Iansenii

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

non invenisset, quâ patet aditus ad palatium gratiæ, & mysterium ejus intelligentia aperitur. Imò quod absurdius est, sequeretur totam Augustini adversus Pelagianos doctrinam, esse periculofam, confusam, & protus inextricabilem; eum ipse Jansenius asserat, discrimen illud gratiæ medicinalis à gratia sanantis, esse veluti filum Ariadneum, quo nisi quis regatur, tota ejus doctrina merus labyrinthus est.

195 Objicit secundò Jansenius: Augustinus cap. 11. & 12. de correptione & gratia docet Adamum voluntate & libero arbitrio in veritate stetitisse; potuisse permanere in justitia, si voluisset; ut vellet perseverare, Deum in ejus reliquisse arbitrio, & similia quæ necessitatem gratiæ efficacis in statu innocentie videntur excludere: Ergo S. Doctor existimat Adamum in statu illo florentissimo non eguisse gratiæ efficacis ad rectè operandum, & perseverandum in bono, sed tantum sufficienti, subditâ ejus libero arbitrio, quantum ad efficaciam & usum.

196 Sed nego Consequentiam: Si enim hic difficultas valeret, sequeretur Augustinum exclusisse necessitatem gratiæ efficacis, nedum à statu innocentie, sed etiam à statu nature lapsæ, quod non admittit Jansenius. Sequela probatur: Nam S. Doctor loquens de hominibus in statu nature lapsæ, eundem loquendi modum usurpat: ait enim in libro ad Simplicianum, quod si Esau voluisset, & cucurrisset &c. Et in libro de Genesi dicit quod omnes possunt implere precepta, si velint. Unde sicut Augustinus per hæc verba non intendit excludere necessitatem gratiæ efficacis à statu nature lapsæ, sed tantum explicare determinationem & consensum liberi arbitrii, sub motione & applicatione Dei ad volendum & operandum se determinantis, ut fatetur Jansenius, & aperte declarat ipsemet Augustinus in libro retractationum cap. 10. his verbis: Quando dixi in libro de Genesi: divinum lumen pacis pura corda eorum qui ab amore visibilibus se ad ejus implenda precepta convertunt, quod omnes possunt, si velint; non existiment Pelagianum, secundum eos esse dictum: verum enim est hoc posse si velint, sed preparatur voluntas à Domino. Ita similiter, quando ait in libro de corrept. & gratia, Adamum voluntate & libero arbitrio in veritate stetitisse, potuisse permanere in justitia, si voluisset &c. non existiment Janseniani secundum eos esse dictum, verum enim est hoc potuisse Adamum, si voluisset, sed preparatur voluntas à Domino: id est per hoc non intendit S. Doctor excludere necessitatem gratiæ efficacis, sed solum declarare facilitatem rectè operandi & perseverandi in bono, quam Adamus in felicissimo illo statu habebat à dono justitiæ originalis, quæ cum perfectè subjecerent mentem Deo, & appetitum inferiorem superiori, difficultates omnes ad rectè operandum submovebat. Unde Augustinus cap. 11. ejusdem libri: Ille non opus habebat eo adjutorio quod implorant. Sancti cum dicunt: video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis mee, &c. quoniam in eis caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem, atque in tali certamine laborantes ac periclitantes, dari sibi pugnandi, vincendique virtutem, per Christi gratiam poscunt. Ille verò nullâ talitâ, à seipso adversus seipsum tentatus atque turbatus, in illo beatitudinis loco, suâ secum pace fruebatur: proinde etsi non interim latiore, nunc veruntamen potentiori gratiâ indigent isti &c. Et Prosper lib. 3. de vita

contemplat. cap. 1. Adamo, inquit, nihil aliud fuit non peccare, quam non velle: nobis autem irreprehensibiliter vivere velle non sufficit, nisi ipsum velle nostrum quod languidâ possibilitate deficit, divina virtus adjuverit. Quia illum ad non peccandum, etiam jurare poterat adhuc humana natura, jam nos impedit vitia; & illum peccare fecit sola peccandi voluntas, nos etiam plerumque cogit peccari jam factâ necessitas. Ex quibus constat, quod eatenus dicitur in libero arbitrio Adami relicto esse ut perseveraret, si vellet, non autem in nobis; quia nullam infirmitatem voluntatis vel mentis incurrerat, nullam inferioris appetitus repugnantiam sentiebat, & nullam difficultatem in agendo patebatur, quæ per gratiam sanativam sive medicinale vinci deberet; eam autem infirmitatem, repugnantiam, & difficultatem, propter statum naturæ jam corruptæ sentimus, ideoque gratiâ sanativâ sive medicinali ad eandem vincendam indigemus.

In hoc sensu interpretatur Augustinum S. Thome, fidelissimum ejus Discipulum 2. 2. quæst. 117. art. 4. ad 2. ubi hæc scribit: Dicit Augustinus in libro de correptione & gratia, quod primo homini datum est, non ut perseveraret, sed ut perseverare posset per liberum arbitrium; quia nulla corruptio tunc erat quæ perseverandi difficultatem præberet.

Etius etiam in Augustini doctrina versatissimus, eodem modo hunc locum intelligit & exponit in 1. dist. 41. §. 14. Ac subdit: Sane nō hanc à Sancto Thoma insinuatam intelligentiam verborum Augustini recipiamus, difficultum erit, ac non possibile quidem, Augustinum sibi conciliare: id ostendere quem admodum ea quæ objecta sunt, non contrarientur eis quæ prius ex eodem Augustino fuerunt allata. Et infra. Quod si nihilominus adhuc contentus aliquis, Augustini verba quæ objecta sunt, huc sensum non posse, putet quæcumque revera alterius esse sententia: tunc respondebimus, ea quæ de adjutorio primi hominis & Angelorum, obscurius, & ut videtur extra auctoritatem scripturæ, ab illo disputata sunt, ad hoc ut ex ea comparatione, gratiæ nostræ per Christum reparationis magis emineret, non debere præjudicari doctrinæ quæ apud alios Patres, ipsumque D. Thomam, in hujusmodi rebus exactissimum doctorem, expressè reperitur: maxime propter rationes in eam partem gravissimas, & ut nobis videtur insolubiles, & clarè scripturæ fundatas.

Objicies tertio: Quoties D. Augustinus investigat causam necessitatis gratiæ efficacis, non aliam assignat, quam ægritudinem naturæ, & vulnus lætæ voluntatis, & nusquam recurrit ad indifferentiam liberi arbitrii, vel ad generalem dependentiam & subordinationem ad primum motorem: Ergo cum in statu innocentie vulnus esset vulnus, nec corruptio naturæ, nullam eo erat necessitas gratiæ efficacis.

Respondeo primò, negando Antecedens, ut 197 enim §. 2. ostendimus, D. Augustinus variis in locis ibidem relatis, docet Deum inclinare corda hominum ad actus etiam ordinis naturalis, & operari in nobis; non solum bonas voluntates quæ pertinent ad justificationem & salutem, sed etiam eas quæ conservant facultatem creaturam, & quæ ad vitam civilem & politicam spectant, ac proinde refert necessitatem decretorum & auxiliatorum efficaciam, ad indifferentiam voluntatis create, & ad generalem subordinationem & dependentiam à primo motore. Unde in Enchiridio cap. 31. & lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. probat

probat quod si Deus simultaneè tantum cum voluntate concurreret, nec illam ad agendum prepararet & applicaret: quemadmodum dicitur ab Apostolo, *non est hominis volentis & currentis, sed Dei miserentis*: ita etiam dici posset: *non est Dei miserentis, sed hominis volentis atque currentis*. Locum integrum Augustini si quaerimus.

200 Respondeo secundò, quod quando D. Augustinus refert necessitatem gratiæ efficacis ad infirmitatem & corruptionem naturæ, & vulnèraturæ voluntatis, non assignat causam totalem & adequatam illius, sed tantum causam inadæquatam, & magis congruam statui naturæ lapsæ in quo veriamur. Intendit enim demonstrare contra Pelagianos, negantes peccatum originale ab Adamo in posteros per seminale propagationem transfusum, naturam hominis esse vitiatam, depravatam, & vulneratam per peccatum Adami, ac proinde ad volendum, & operandum bonum supernaturale, indigere gratiâ Christi Salvatoris, quatenus medicinalis est & sanativa. Non excludit tamen alia duo capita ex quibus gratiæ necessitas derivatur, nempe disproportionè potentæ naturalis ad actus & objecta supernaturalia, & generalem subordinationem & dependentiâ à Deo ut primo motore, quæ non solum habet locum in ordine naturali, & in statu naturæ lapsæ; sed etiam in ordine supernaturali, & in statu integritatis & innocentie.

201 Dices, si in utroq; statu prævia morio & gratiæ efficacis ad rectè operandum requiratur, nullum erit discrimen inter gratiam hominis stantis, & hominis lapsi: Sed hoc dici nequit, cum Augustinus variis in locis distinguat gratiam sanitatis collatam Adamo in statu innocentie, à gratia medicinali quæ nobis ex meritis Christi confertur: Ergo nec illud.

Respondeo negando sequelam Majoris, licet enim homo tam in statu innocentie, quam in statu naturæ lapsæ, gratiâ & motione efficaci ad actu agendum indigeat; plura tamen inter gratiam Adamo collatam, & eam quæ nobis tribuitur, reperiuntur discrimina. Nam prima fuit data ex liberalitate conditoris, secunda nobis conceditur ex meritis Christi Salvatoris. Illa erat gratia sanitatis, ista medicinalis dicitur. Illa necessaria fuit solum ex duplici capite, nimirum ex disproportionè actus & objecti supernaturalis supra potentias naturales animæ, & ex generali subordinatione causæ secundæ ad primam: ista insuper ex corruptione naturæ, & vulnere læsæ voluntatis requiritur. Illa movens & applicans, ista sanans & roborans dici potest. Illa summam facilitatem bene agendi & in bono perseverandi præstabat, ista verò non tollit omnem difficultatem ad bonum, nec inclinationem ad malum, cum solum sanet hominem, quantum ad mentem, & in eo relinquit corruptionem, quantum ad carnem. Denique auxilium sufficiens quod iustus in statu naturæ lapsæ tribuitur, à gratia sanctificante & virtutibus infusis, juxta probabiliorè sententiam, distinguitur: quia cum injustis remaneat corruptio & infectio, quantum ad carnem, cum ignorantie obscuritate in intellectu, ad tantæ infirmitatis sustentationem, opus habent ad huc alio auxilio sanante naturam, & præbente majores & efficaciores vires: Adjutorium verò sine quo Adamo collatum, per quod poterat permanere in bona voluntate, si voluisset, non fuit aliud quam donum

Tom. I.

A justitiæ originalis, seu gratiæ habitualis, ut partem superiorem subiciebat Deo, appetitum rationi, & præter sanctitatem animæ, placorem inducebat in partem inferiorem. Ita docent Soto libro 1. de natura & gratia cap. 5. Curiel. 1. 2. qu. 109. art. rad 2. Driedo libro de concordia liberi arbitrii & prædestinatione parte 2. cap. 3. & colligitur ex Augustino de corrept. & gratia cap. 12. sic dicente: *Primo itaque homini qui in eo bono quo factus fuerat rectus, acceperat posse non peccare, posse non mori, ipsum bonum non deserere, datum est adjutorium perseverantia, non quo fieret ut perseveraret, sed sine quo liberum arbitrium perseverare non posset*. Ubi disertè asserit, quod Adam per illud bonum quo factus fuerat rectus (quod utique est donum integritatis & justitiæ originalis) acceperat posse non peccare, seu in bono perseverare. Unde idem S. Doctor de illo adjutorio nunquam dicit, quod Adam ei dissentire vel obtemperare posset, sed passim ait, *illud adjutorium fuisse tale in quo permaneret, si vellet, aut quo desereret, si vellet*: quæ locutiones non nisi in justitiam originalem, & gratiam sanctificantem, Adamo in creatione collatam, quadrare possunt.

202 Ex dictis hætenus in hujus celeberrime difficultatis resolutione, præter plura quæ elici inde possunt, constare puto, D. Thomam melius ac feliciter Augustini mentem assecutum & interpretatum fuisse Jansenio, subindeque nimis anxie religiosos esse, & vano timore percelli, seu infelici scrupulo hære realiquos, qui cum se D. Thomæ Discipulos jactent, hujus S. Doctoris sententiæ & interpretationi subijci renuunt, quasi piaculum aut apertam calumniæ existimantes, suspicari Jansenium, hac in parte, à legitima S. Augustini mente & interpretatione aberrasse.

DISPUTATIO VI.

De amore Dei, & aliis divini voluntatis affectibus.

Ad quæst. 20. D. Thomæ.

D Postquam Angelicus Doctor quæstione 19. de divina voluntate per duodecim articulos fusè disseruit, quæstione sequenti agit de ejus affectibus, & specialiter de amore, qui est primus voluntatis motus, à quo cæteri omnes oriuntur. Eidem ordini & methodo inhærentes, postquam ea quæ ad existentiam, quid dicitatem, objectum, libertatem, efficaciam, aliasq; divini voluntatis prærogativas & perfectiones attinent, disputationibus præcedentibus fusè expendimus, de amore Dei, & aliis affectibus ad illam pertinentibus, pauca in hac disputatione dicemus.

ARTICVLVS I.

An Deo cum proprietate competat amor, & non solum gaudium suæ bonitatis?

§. I.

Proponitur ratio dubitandi cuiusdam Recentioris, & conclusio affirmativa statuitur.

Ratio dubitandi pro parte negativa est, quia amor est medius inter desiderium & gaudium, sive delectationem: quatenus gaudium est de bono præsentis seu possessi, desiderium de bono absenti, possibili tamen haberi: amor verò est

Ooo 3 de bo-